

โลโก้ที่ปกสารปริจเฉทที่ ๑ และ ๒ : การตรวจชำระและการตีพิมพ์เชิงวิเคราะห์

นายเกรียงศักดิ์ ไทศุภพันธ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาระดับปริญญาโท

แผนกวิชาภาษาตะวันออก

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒๕๕๒

LOKAPPADIPAKASARA, CHAPTERS 1 AND 2 : AN EDITION AND A CRITICAL STUDY

Mr. Kriangsak Thaikurupan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Arts

Department of Eastern Language
Graduate School

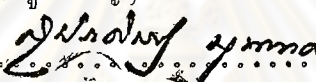
Chulalongkorn University

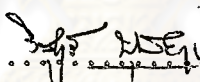
1979

หัวข้อวิทยานิพนธ์ โฉลกปทีปเอกสารปริจเฉทที่ ๑ และ ๒ : การตรวจชำระและ
การศึกษาเชิงวิเคราะห์
โดย นายเกรียงศักดิ์ ไทยคุณพันธ์
แผนกวิชา ภาษาตะวันออก
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปรางณี พาสานโร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..........คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประทีป นุญราก)

..........ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์วิสุทธ นุญราก)

..........กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรางณี พาสานโร)

..........กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ตรี แย้มศักดิ์)

..........กรรมการ
(นาวาอากาศเอกพิเณม แย้ม ประพัสสรอง)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์   โลกปทัติปกสาร ปริเฉทที่ ๑ และ ๒ : การตรวจชำระและการศึกษา
 เชิงวิเคราะห์
 ชื่อ   นายเกรียงศักดิ์ ไทยคุรุพันธ์
 อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปราณี พ้าพานิช
 แผนกวิชา   ภาษาตะวันออก
 ปีการศึกษา   ๒๕๒๖

บทคัดย่อ

เนื่องจากคัมภีร์โลกปทัติปกสารที่พระเมฆังกรแต่งในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๔ เป็นคัมภีร์เกี่ยวกับความคิดทางพุทธศาสนาเรื่องโลกศาสตร์อันเป็นที่รู้จักกันอย่างดี พระเมฆังกรแต่งเรื่องนี้เพื่อให้คนสังเวชใจจะได้ละเว้นการกระทำความชั่วและกระทำแต่ความดี คัมภีร์รุ่นหลังๆ ขอบ้างถึงเสมอประกอบกับยังไม่มีใครตรวจชำระต้นฉบับตัวเขียนมาก่อน ผู้วิจัยจึงต้องการตรวจชำระต้นฉบับตัวเขียนและศึกษาเชิงวิเคราะห์คัมภีร์นี้ รวมทั้งถ่ายถอดออกเป็นภาษาไทย

คัมภีร์นี้มีทั้งหมด ๘ ปริเฉท ยากที่จะทำให้สำเร็จได้ในเวลาจำกัด ผู้วิจัยจึงได้ตรวจชำระต้นฉบับตัวเขียนเพียง ๒ ปริเฉท คือ ปริเฉทที่ ๑ สังขารโลกนิเทศ ซึ่งพรรณนาถึงสังขารโลก ๑๒ ประเภทที่มีการเสื่อมสลาย มีความทุกข์และเป็นอนัตตา และปริเฉทที่ ๒ นิรยคตินิเทศ ซึ่งพรรณนาถึงนรก ๘ แห่งอันเป็นสถานที่ที่ปราศจากความสุข มีไฟลุกโชนซึ่งรวมที่จะเผาคนชั่วที่อยู่ในั้น เพราะการกระทำชั่วของเขา **เพราะคิดว่า๒ปริเฉทนี้จะชี้ให้เห็นเนื้อหาของคัมภีร์ได้**

ผู้วิจัยได้ตรวจต้นฉบับตัวเขียนต่างๆ อย่างละเอียด ๘ ต้นฉบับ ซึ่งมีอยู่ในหอสมุดแห่งชาติ ต้นฉบับตัวเขียน ๗ ต้นฉบับจารด้วยอักษรขอม และอีก ๑ ต้นฉบับจารด้วยอักษรมอญ ผู้วิจัยพบว่าคำอ่านในต้นฉบับทั้ง ๘ ไม่แตกต่างกันนัก คัมภีร์โลกปทัติปกสารที่ตรวจชำระแล้วจึงได้มาจากคำอ่านที่ตรงกันของต้นฉบับส่วนใหญ่

อนึ่ง ภาษาบาลีที่พระเมฆังกรใช้เป็นภาษามาตรฐาน ตรงไปตรงมาและชัดเจน มีอสังการพอสมควร

Thesis Title Lokappadipakasara, chapters 1 and 2 : An edition and
a critical study
Name Mr. Kriangsak Thaikurapan
Thesis Advisor Assistant Professor Franee Lapanich Ph.D.
Department Eastern Languages
Academic Year 1979

ABSTRACT

The Lokappadipakasara, a well known text on Buddhist concept of universe was written by Medhankara, a Burmese monk of the fourteenth century A.D. His purpose in writing this work is to discourage men from doing evil deeds and advise them to do good. Since it was frequently quoted in later texts and no one has ever made a critical edition with Thai translation, the researcher has attempted to make an edition and a critical study of the Lokappadipakasara. The edition undertaken by the researcher is limited to Chapter 1 and 2 in view of the fact that the two chapters are representative of the nature of the contents which are voluminous. Chapter 1 is entitled "Description of the world of samkhara" which explains twelve forms of existence with three underlying characteristics, namely impermanence, misery, and soullessness. Chapter 2 "Description of hells" depicts eight kinds of hells where happiness cannot be found but glowing with fire which will consume sinful men who are there due to their previous evil deeds.

Having thoroughly examined eight manuscripts found at the National Library : seven manuscripts written in Khonm characters and one manuscript in Mon characters, the researcher found that

there is only minor difference in readings. The edited text of the Lokappadipakasara is naturally based on the agreements of the readings found in the majority of the manuscripts. As a whole Pali used by Medhankara can be regarded as standard straightforward and clear, with considerable embellishments.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรมประกาศ

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จจุลวงไปด้วยดี ก็เนื่องจากได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

หนึ่งนอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้รับความช่วยเหลือจากอีกหลายท่านที่แนะนำ สนับสนุนและให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งผู้วิจัยขอที่จะกล่าวขอบพระคุณท่าน เหล่านั้นเสียมิได้คือ

รองศาสตราจารย์วิสุทม์ บุญยกุล อาจารย์แผนกวิชาภาษาตะวันออก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ให้ความรู้ภาษาสันสกฤต และแนะนำสนับสนุนหัวข้อ วิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราณี พาทานิช รักษาการในตำแหน่งหัวหน้า แผนกวิชาภาษาตะวันออก ผู้ให้ความรู้ภาษาสันสกฤต ภาษาปรากฤต และกรุณาเป็น อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ศรี แย้มนัคคา แผนกวิชาภาษาไทย ผู้ ให้ความรู้ด้านภษาศาสตร์และภาษาสันสกฤต

อาจารย์นาวาอากาศเอกพิเศษ แย้ม ประพัฒน์ทอง อาจารย์ผู้บรรยาย พิเศษ วิชาภาษาบาลีและวรรณคดีบาลี ผู้เป็นเสมือนคลังตำราของนักศึกษา ซึ่งจะ แก้ปัญหาทางวิชาการให้นักศึกษาได้ตลอดเวลา

ศาสตราจารย์ ม.ล.จิราวุฒิ นพวงศ์ อาจารย์ผู้บรรยายพิเศษวิชา ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตชั้นสูง แผนกวิชาภาษาตะวันออก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาจารย์ชนนรรจ์ ไทยคุรุพันธุ์ อาจารย์ภาควิชาคหกรรมศาสตร์
คณะวิทยาศาสตร์ วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา ผู้มีความหวังใญ่ ช่วยเหลือ
สนับสนุน และให้กำลังใจให้ผู้วิจัยสามารถทำการวิจัยจนสำเร็จจุดลงไปด้วยดี

นอกจากท่านที่กล่าวมาแล้ว ยังมีครูอาจารย์และเพื่อนฝูงอีกหลาย
ท่านที่มีความกรุณาให้กำลังใจและให้คำแนะนำในค่านต่าง ๆ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ
ท่านเหล่านั้นไว้ ณ ที่นี้ด้วย และจะขอระลึกถึงพระคุณของท่านเหล่านั้นเสมอ
โดยไม่มีวันลืมเลือน.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อักษรย่อพระไตรปิฎกที่ใช้ในวิทยานิพนธ์นี้

พระไตรปิฎกภาษาบาลีอักษรไทย ฉบับสยามรัฐ ชุด ๔๕ เล่ม การอ้างอิงระบบ
เล่ม/ข้อ/หน้า ตัวอย่าง ชุ.อิตี. ๒๕/๑๔๕/๒๓๗ หมายความว่า ชุพุทธนิกาย อิติวุตตก
เล่ม ๒๕ ข้อ ๑๔๕ หน้า ๒๓๗.

อ.อ.อ.	หมายความว่า	อ.อ.อ.นิกาย อ.อ.อ.นิกาย
อ.น.น.	"	อ.อ.อ.นิกาย น.น.น.นิกาย
อ.วิ.วิ.	"	อ.อ.อ.นิกาย วิ.วิ.วิ.
อ.ส.ส.	"	อ.อ.อ.นิกาย ส.ส.ส.นิกาย
ช.อิตี.	"	ช.อิตี.นิกาย อิตีวุตตก
ช.ธ.	"	ช.อิตี.นิกาย ธ.ธ.ธ.นิกาย
ที.อ.	"	ที.อ.นิกาย อ.อ.อ.นิกาย
ที.ป.	"	ที.อ.นิกาย ป.ป.ป.นิกาย
ปฏิ.สอ.	"	ปฏิ.สอ.นิกาย อ.อ.อ.นิกาย (ส.ส.ส.นิกาย)
ม.อ.	"	ม.อ.นิกาย อ.อ.อ.นิกาย
ม.อ.	"	ม.อ.นิกาย อ.อ.อ.นิกาย
ม.ม.	"	ม.อ.นิกาย ม.ม.ม.นิกาย
ส.ช.	"	ส.อ.อ.นิกาย ช.ช.ช.นิกาย
ส.น.	"	ส.อ.อ.นิกาย น.น.น.นิกาย
ส.ส.	"	ส.อ.อ.นิกาย ส.ส.ส.นิกาย
ส.ค.	"	อ.อ.อ.นิกาย ส.ค.ค.นิกาย
วิ.สุ.	"	วิ.สุ.นิกาย
ตัวเลขใน ( )	"	คำที่แตกต่างกันในบทที่ ๓
ตัวเลขใน ( )	หน้าเครื่องหมาย / หมายถึง	หน้าของวิทยานิพนธ์นี้
ตัวเลขใน ( )	หลังเครื่องหมาย / หมายถึง	บรรทัดที่ของหน้านั้นๆ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๗
กิตติกรรมประกาศ.....	๘
บทที่	

บทนำ.....	๑
-----------	---

ความเป็นมาของปัญหา.....	๑
-------------------------	---

การเลือกเรื่อง "โลกป๊อปที่ปกสาร".....	๒
---------------------------------------	---

วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	๖
-----------------------------	---

ขอบเขตในการวิจัย.....	๗
-----------------------	---

วิธีดำเนินการวิจัย.....	๘
-------------------------	---

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	๘
-------------------------------------	---

ชื่อคัมภีร์.....	๙
------------------	---

ความหมายของชื่อคัมภีร์.....	๑๐
-----------------------------	----

ที่มาของเนื้อเรื่อง.....	๑๐
--------------------------	----

ประวัติคัมภีร์โลกป๊อปที่ปกสาร.....	๑๒
------------------------------------	----

เรื่องย่อของคัมภีร์โลกป๊อปที่ปกสาร.....	๑๔
---	----

ประเภทของคัมภีร์.....	๑๖
-----------------------	----

ประวัติพระเมธีงกร.....	๑๖
------------------------	----

วัตถุประสงค์ในการแต่งโลกป๊อปที่ปกสาร.....	๒๑
---	----

ต้นฉบับที่พบในขณะที่ทำการวิจัย.....	๒๑
-------------------------------------	----

ต้นฉบับที่คัดลอกมาทำการวิจัย.....	๒๓
-----------------------------------	----

เหตุผลที่เลือกต้นฉบับดังกล่าวมาทำการวิจัย.....	๒๓
--	----

ลักษณะของต้นฉบับแต่ละต้นฉบับ.....	๒๔
-----------------------------------	----

ประณามคาถา.....	๓๑
-----------------	----

คำขึ้นต้นคัมภีร์.....	๓๕
-----------------------	----

คำลงท้ายคัมภีร์.....	๓๖
----------------------	----

คำลงท้ายปริเฉท.....	๓๗
---------------------	----

ขอบกพรอง ในการจารของผูจารตนฉบับตางๆ.....๓๘
 การแบ่งกลุ่มตนฉบับ.....๔๗
     ลักษณะเฉพาะของตนฉบับสาย ก. ๔๘
     ลักษณะเฉพาะของตนฉบับสาย ข. ๔๙
 หลัศเกณศการเลือกคำ.....๕๐
 ส่วนวนภาษา ลีลาและโวหารของพระเมษังกรเดระ.....๕๒
     ส่วนวนภาษา.....๕๒
     ลีลา.....๕๓
     โวหาร.....๖๑
 ๒. คัมภีร์โลกปที่ปกสารภาษาบาลี.....๖๕
 ๓. ข้อความที่แตกตางกัน.....๙๒
 ๔. คำแปลคัมภีร์โลกปที่ปกสาร.....๑๕๔
 ๕. สรุปผลของการวิจัยและขอเสนอแนะ.....๑๘๔
 บรรณานุกรม.....๑๘๗
 ภาคผนวก.....๑๙๐
 ประวัศิผู้เขียน.....๒๐๘
 ตัวอย่างตนฉบับที่ไ้ตรวจชำระ.....๒๐๙

ศูนย์วิทยพัทยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย